

of power and competition in the regional markets of natural gas. In this connection, it is important to analyze the interaction of the key players of the gas markets, which in this case are members of an international organization - Gas Exporting Countries Forum (GECF).

As part of the GECF participants not only cooperate, but also are in a state established competition. The largest competitors are Russia, Qatar, Iran and, more recently, Algeria. Although Forum was formed with the active participation of Moscow, today the consolidation of the Arab countries significantly has shaken its position in the organization.

In the article reviewed and analyzed the reasons for the consolidation of the Arab countries, which are members GECF, in the gas sector. The main attention is made by the author to the competition between the major producers of gas and the possible implications for each of them, and for the activities of the GECF as a whole. Separately analyzed the influence of the Arabian gas coalition for the position of Russia in the framework of the Forum. The author tries to define the further development of Forum view the competition between its members.

Key words: *natural gas market, producer countries, gas coalition, gas front, competition, cooperation.*

УДК 327.5

Бучин М. А.

кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри політології та міжнародних відносин
Національного університету «Львівська політехніка»,
(Львів, Україна), E-mail: buchyn@ukr.net

Забавська Х. Ю.

студентка-магістр
Національного університету «Львівська політехніка»,
(Львів, Україна), E-mail: hristina_p@mail.ru

ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО КОНФЛІКТУ НА ТРАНСФОРМАЦІЮ СУЧАСНОЇ МІЖНАРОДНОЇ СИСТЕМИ

Анотація. *Розкрито суть та особливості російсько-українського конфлікту на сучасному етапі. Конфлікт розглядається з геополітичної позиції як бажання Росії добитися зміни балансу сил на міжнародній арені. Проаналізовано основні можливі варіанти трансформації сучасної міжнародної системи.*

Ключові слова: *міжнародна система, російсько-український конфлікт, Україна, Російська Федерація, трансформація.*

Після розпаду СРСР припинила своє існування біполярна міжнародна система, основною ознакою якої було жорстке ідеологічне і військове протистояння та боротьба за домінування у світі між двома наддержавами – США та Радянським Союзом. Світ став однополярним, однак поступове зниження активності та міжнародній арені США як єдиної наддержави давало підстави багатьом науковцям стверджувати, що у кінці ХХ – на початку ХХІ ст. відбувається трансформація міжнародної системи від однополярної до багатополарної.

Зниження впливовості США у світі, в першу чергу завдяки ліберальній та обережній зовнішній політиці нинішнього американського президента Б. Обами, викликало бажання у деяких потужних держав світу кинути виклик американському домінуванню. Однією з таких країн стала Російська Федерація в особі її президента В. Путіна, який, будучи вихідцем із силових структур, вирішив реалізувати свої імперські амбіції та відновити статус Росії як наддержави на кшталт колишнього СРСР. Варто сказати, що російський президент мав певні підстави для таких намірів: маючи потужні запаси природних ресурсів (особливо – нафти та природного газу), Російська Федерація мала можливість впливати на більшість європейських держав. Потужний експорт енергоносіїв зумовив стабільне зростання російської

економіки. Зрештою, не варто забувати, що Росія є другою після США державою за військовим потенціалом.

Певні тактичні перемоги Кремля (переможна війна із Грузією, збереження значного впливу на Близькому Сході) підштовхнули російську владу до бажання збільшити рівень впливовості на пострадянському просторі. Йдеться в першу чергу про Україну, яка після перемоги Революції гідності та усунення від влади проросійськи налаштованого президента В. Януковича оголосила про пріоритет західного зовнішньополітичного вектора розвитку. Не бажаючи втрачати Україну як сферу свого впливу, Російська Федерація здійснила акт агресії проти нашої держави – спочатку анексувала Автономну Республіку Крим, а згодом ініціювала збройний конфлікт на Донбасі, прямо і опосередковано надаючи підтримку проросійським бойовикам-сепаратистам.

Дослідження російсько-українського конфлікту через призму геополітичного підходу є доволі актуальним, адже розгляд російської агресії проти України як реалізації імперської політики дозволить зрозуміти справжні наміри Росії, спрогнозувати її можливі подальші дії та виробити механізми для їхньої протидії. Більше того, аналіз можливих варіантів трансформації сучасної міжнародної системи дозволить з'ясувати місце та роль України у майбутній світобудові.

Варто відзначити: якщо у вітчизняній і зарубіжній науці вивченню проблем трансформації сучасної міжнародної системи та суті імперської політики Росії присвячено доволі значну увагу, то розгляд російсько-українського конфлікту в контексті зміни балансу сил на світовій арені поки що практично залишився поза увагою науковців. Дана проблематика, зважаючи на її актуальний та сучасний характер, на сьогодні є більш досліджена на рівні публіцистичних та аналітичних матеріалів, тому потребує наукового вивчення та обґрунтування.

Мета статті – дослідити особливості впливу російсько-українського конфлікту на трансформацію сучасної міжнародної системи.

Агресія Росії проти України стала довготривалим чинником впливу не лише на українську, але й на світову політичну, економічну, військову та соціальну реальність. Впродовж подій 2013-2015 рр. Російською Федерацією було деформовано систему регіональної та глобальної безпеки, а також знехтувано багатьма нормами міжнародного права і міжнародними договорами. В українському політикумі та у міжнародних дипломатичних колах поширеною є думка, що російсько-український конфлікт, породжений російською агресією, не може бути вирішений у збройний спосіб. Проте, очевидно, виключно дипломатичне вирішення цієї кризи також є неможливим, оскільки врегулювання конфліктів із використанням дипломатії передбачає солідарність сторін, визнання ними принципів демократії та міжнародного права.

На думку багатьох експертів, війна є вкрай не вигідною не лише для України, але й для інших держав, які зацікавлені у зупинці російської агресії. Як зазначила речник Державного департаменту США Джен Псакі, США покладають надії на дипломатичне вирішення конфлікту і повну імплементацію Мінських домовленостей [3]. Американський публіцист Л. Тодд Вуд у статті для видання «The Washington Times» пише про те, що надання Сполученими Штатами зброї для українських військових буде не надто вдалим кроком. На думку автора, Україні в першу чергу необхідний економічний прогрес, який можливий виключно за умови подолання старої корупційної системи [7].

Для європейських держав, зокрема Німеччини, введення військ на територію України та початок повномасштабної війни означав би національну трагедію, зважаючи на невдалий минулий досвід. Не хочуть держави західного зразка і втрачати власний імідж «цивілізованого світу», обмежуючись виключно економічними санкціями та політичним тиском на агресора.

Варто зазначити, що світ боїться поширення російської агресії, тому вимушений

реагувати, хоч і поводитись досить обережно, діючи в першу чергу невійськовими методами. Про це свідчать ряд факторів:

1. Нарощення військового потенціалу рядом європейських держав. Більшість держав Європи в умовах наростаючої загрози збільшують витрати на озброєння, збільшують чисельність власних армій та проводять спільні прикордонні навчання.

2. Економічний «бойкот» російських товарів та послуг. Незважаючи на втрати у власному торговельному обороті, все ж більшість держав є солідарними та підтримують введення санкцій проти Росії.

3. Політичне ігнорування керівництва Кремля та виключення Росії з Великої вісімки.

4. Активна участь представників міжнародних організацій у моніторингу подій та безпосередня присутність посередників і спостерігачів у Донецькій та Луганській областях.

5. Незважаючи на наростання російської агресії у Сирії під видом боротьби з тероризмом, антитерористична коаліція на чолі із США відмовилася приставати на пропозицію Російської Федерації спільно боротися із Ісламською Державою, чи, принаймні, координувати свої зусилля у Сирії. Більше того, цивілізований світ офіційно заявив, що ніхто не піде на поступки Російській Федерації в українському питанні в обмін на поступки російської влади у Сирії.

6. Наявні дезінтеграційні процеси у світі. Незважаючи на те, що цивілізаційний світ об'єднався з початком російської агресії, все ж сьогодні навіть серед держав Європи немає єдиної думки щодо вирішення конфлікту на Сході України. Віце-президент Інституту Горшеніна Олексій Лещенко з цього приводу зазначив: «Найскладніший напрямок переговорів для України – це Франція. Якщо не враховувати «клуб друзів Путіна» – владу Греції, Чехії, Угорщини, - то Францію можна назвати найбільш проросійськи орієнтованою країною, там найвищий рівень проросійських настроїв в Європі» [2].

Як зазначає британський журналіст Едвард Лукас, Угорщина «порушила солідарну політику ЄС у галузі енергетики й підписала угоду з Росією про будівництво нових атомних енергоблоків», а політики Кіпру відкрито заявляють, що діляться з Росією конфіденційними документами ЄС: до Брюсселя далеко, тому Москва – друг. В таких умовах навіть найвпливовішому європейському політикові Ангелі Меркель дуже важко підтримувати європейську солідарність щодо політики відносно Росії та запровадження економічних санкцій [1]. Всі вищезазначені аргументи є тим більш актуальними після міграційної кризи, яка охопила Європу внаслідок ескалації конфлікту в Сирії, а також після терактів, які вчинили ісламісти в Парижі наприкінці 2015 р.

Як вже було сказано, окрім російської агресії та конфлікту на Сході України, не менш загрозливим для цивілізованого світу стали факти розгортання активних бойових дій з боку Росії на території Сирії. Формальним приводом до початку масштабних авіабомбардувань Сирії з боку Росії стало бажання Кремля боротися із міжнародним тероризмом. Реальні ж наміри Росії у Сирії полягають у бажанні не допустити краху режиму сирійського диктатора Б. Асада, який вважається основним союзником Росії на Близькому Сході.

Наміри російського керівництва також передбачають, що втручання в сирійський конфлікт збільшить російську військову міць і геополітичну вагу, дасть можливість маніпулювати «українським питанням» у світі, а також дозволить домогтися скасування чи хоча б послаблення санкцій. Проте, на думку багатьох аналітиків, сирійська авантюра послаблює позицію Росії, адже показує, що путінська політика в Україні зайшла в глухий кут. Це свідчить також про те, що Росія знову взяла на себе серйозні зобов'язання за кордоном якраз під час економічного спаду в країні [5]. Тобто, наростання російської агресії в Сирії пов'язують з певним крахом російських планів на Сході України, прагненням відвернути увагу від кризової ситуації, що склалася

на Донбасі.

Внаслідок російських атак по основним стратегічним об'єктам (дорогам, заводам, сирійсько-турецькому кордону), Сирія опинилась у глибокій гуманітарній та продовольчій кризі. Також, за інформацією німецького видання «Bild», Росія застосовує у цій війні вакуумні та касетні бомби, що є заборонені міжнародними правовими документами [6].

Однак стає очевидним, що результат сирійської авантюри В. Путіна поки що доволі далекий від запланованого. Більше того, він призвів до суттєвого погіршення відносин із Туреччиною після збиття останньою російського військового літака СУ-24, який порушив турецький повітряний простір 24 листопада 2015 року. В результаті інциденту на даний час спостерігається ескалація протистояння між державами.

Повертаючись до конфлікту в Україні, очевидним стає той факт, що кожна зі сторін конфлікту прагне змінити розстановку сил на міжнародній арені за рахунок нестабільної ситуації в зв'язку із конфліктом. Щодо самої Росії, на думку українського експерта-політолога О. Палія, така відкрита агресія може спричинити лише погіршення політичної та економічної ситуації всередині самої країни-агресора. У випадку продовження відкритого наступу на Україну Захід може посилити санкції проти РФ, а відтік капіталу, на думку аналітика, може перевищити 200 мільярдів доларів. Тому В. Путін наразі обирає іншу тактику просування власних інтересів: провокуючи внутрішню нестабільність і заворушення, Президент РФ прагне домогтися виснаження України [1].

Водночас, і така стратегія російського президента поки що далека від реалізації. В Україні ситуація в певній мірі стабілізувалася, це стосується як політичної, так і соціальної та економічної сфер. Більше того, за прогнозами міжнародних аналітиків, у 2016 р. можливе економічне зростання України. Натомість, за прогнозами МВФ, у 2016 році рецесія російської економіки продовжуватиметься, сукупний ефект від введених санкцій складе 9% від ВВП [5]. Крім того, наявна тенденція до зниження ціни та енергоносії у світі лише посилюватиме дестабілізацію російської економіки.

В умовах санкцій, краху економіки, а також фактичної відсутності партнерів та друзів на міжнародній арені, логічним та прогнозованим є поворот Росії в сторону Сходу, а саме її дрейф до Китаю. Останнім часом дедалі гучніше у російських засобах масової інформації обговорюється питання стратегічного партнерства між РФ та КНР і навіть створення військового союзу. Зрозуміло, що після глибокого розриву відносин із Заходом, Росія вбачає в КНР альтернативного економічного партнера, проте у самого Китаю вибір економічних партнерів значно ширший. Тому багато журналістів та аналітиків піддають глибоким сумнівам існування такого союзу. В цьому контексті також варто зазначити, що китайська економіка теж починає давати певні збої, про що свідчать суттєві обвали акцій на китайській валютній біржі, які траплялися декілька разів впродовж 2015 р. В такій ситуації стає зрозумілим, що китайська влада буде думати про власні національні інтереси, а не підтримувати сумнівні авантюри свого північного сусіда.

Водночас, досі сумнівним та незрозумілим видається дипломатичне маневрування на міжнародній арені США. Відомо, що держава прагне підтримувати економічний розвиток і мир у всьому світі на засадах лібералізму та демократії. Однак, наразі спостерігається зміна у її політиці. З початком військових дій на Сході України Захід знову забажав обмежитись виключно санкціями. Західний світ, який є гарантом забезпечення миру, стабільності і свободи в світі, виявився, на перший погляд, безсилим у боротьбі проти Росії. Проте, деякі експерти характеризують такі кроки США як продуману дипломатичну гру. Звісно, лише час та подальший розвиток подій дадуть відповідь на це запитання, однак вже зараз стає очевидним, що на перший погляд квота та неефективна зовнішня політика США та Європи дає доволі відчутні результати, суттєво послаблюючи імперські амбіції Російської Федерації.

Варто зазначити, що на фоні розгортання російської агресії та військової операції Росії в Сирії змінюється розстановка сил на міжнародній арені. Зокрема, США пішли на зближення з Іраном та Китаєм. Також у виграшному становищі опинилась і Куба, співпраця якої з Америкою є психологічним ударом по Росії. Туреччина на фоні російської агресії пішла на зближення з Європейським союзом, що в перспективі може обернутись для Туреччини членством у ЄС [4].

Карл Гершман, Президент Національного фонду за демократію у своїй статті для «World Affairs» зазначає, що Україна є «глобальним епіцентром боротьби за демократію», а тому її успіх є надзвичайно важливим для світу. При цьому, політик вбачає основну проблему в тому, що демократія західного зразка перебуває в кризі: країни Заходу не прагнуть захищати демократичні ідеали та цінності, а тому не допомагають активно Україні, побоюючись ескалації конфлікту з Росією. Автор статті наголошує на тому, що успішна демократична боротьба в Україні допоможе «... відродити демократичний дух в Європі та США» [8].

Зважаючи на вищенаведену інформацію, а також враховуючи той факт, що російсько-український конфлікт далекий від свого розв'язання, ми можемо припустити, що майбутній характер міжнародної системи буде залежати від подальшого розвитку подій на світовій арені, однак все ж таки ключовою буде ситуація саме в Україні. Відтак, на нашу думку, існують такі можливі варіанти трансформації сучасної міжнародної системи:

1. Біполярність. На думку багатьох дослідників, біполярність як модель системи, що була характерна для ХХ ст., може знову стати міжнародною реальністю. Очевидно, що агресивна зовнішня політика Росії має на меті реалізувати амбітні плани В. Путіна щодо відновлення кордонів колишнього СРСР. Тому, не виключно, що зараз світ стоїть на порозі відновлення біполярності. Про цей факт свідчить багато фактів, зокрема безсилість Заходу у вирішенні конфлікту регіонального значення, який, по-суті, є глобальною загрозою; зростання апетитів Росії, зокрема, прагнення розширити свою сферу впливу у Сирії; криза політики США як єдиної наддержави та криза норм сучасного міжнародного права. Голослівні заяви політиків, які можна назвати «війною слів», лише вкотре підтверджують їхню неготовність до втручання у цю гібридну війну. За такої системи Україна, очевидно, стане сателітом Російської Федерації.

Проте, на нашу думку, прагнення повернути світ до біполярності за «російським сценарієм» не може спрацювати в силу обмеженості ресурсів держави-агресора, внутрішньої кризи від нанесених їй економічних санкцій, а також стійкості та доволі неочікуваної консолідованості української держави. Ймовірність повернення світу до біполярності могла б мати місце лише у разі тісного союзу Російської Федерації з Китаєм. Однак ми погоджуємося із думкою багатьох дослідників, що такий гіпотетичний союз видається малоімовірним.

2. Однополярність. Не виключено, що ситуація може піти іншим шляхом. Ймовірно, що єдина у світі наддержава – США, прагнучи зберегти за собою цей статус, вдасться до радикальних дій, активно втрутиться в перебіг російсько-українського конфлікту і, таким чином, придушить поширення російської агресії. Проте чи має цей сценарій право на існування, можна буде побачити лише після зміни влади в США на виборах у 2016 році. В будь-якому випадку можна припустити, що новий президент США буде проводити більш агресивну та рішучу зовнішню політику у порівнянні із теперішнім главою держави Б. Обамою. Місце і роль Росії в такій системі, очевидно, буде другорядною (навіть за умови, що Російська держава збереже свою територіальну цілісність), а Україна, поряд з іншими європейськими державами, підпаде під сферу впливу США.

3. Багатополярність. Вона передбачає наявність більше двох центрів впливу та функціонування міжнародної системи за принципом «балансу сил». Ймовірність становлення цієї системи може підсилуватись, окрім загальносвітових тенденцій,

також і можливим спадом в економічному домінуванні США на світовій арені. При такому розвитку подій у світі розвиватимуться, поряд із США, такі ймовірні центри сили, як ЄС, Китай та Японія. Очевидно, що Японія і ЄС залишатимуться відданими союзниками США, а Китай, ймовірно, залишиться головним конкурентом економічної гегемонії США у світі. За такої системи Росія може залишитися одним із центрів впливу. Проте такий вплив не буде визнаватися західними державами, і це, в свою чергу, значно звужить коло потенційної сфери впливу РФ. За такої системи роль України на міжнародній арені може набути різних форм: держава може частково залишитися під сферою впливу Росії (у випадку розгортання російської агресії), опинитися у сфері інтересів США та ЄС, або ж стати самостійним центром сили.

4. Одно-багатополярність. За таким сценарієм, США не втратять роль домінуючої, в першу чергу, в економічному плані держави. Проте і не будуть однією віссю розвитку міжнародної системи. Адже поряд з державою-домініоном розвиватимуться також і інші центри сили, які не будуть суттєво поступатись США у впливі на розвиток міжнародних відносин. Очевидно, роль Росії за такої системи буде послаблена. Україна має шанси стати самостійним центром сили, підпасти під сферу інтересів США, або ж разом з європейськими державами утворити нову вісь впливу в європейській системі координат (наприклад, Київ-Варшава). Варто додати, що така міжнародна система матиме схильність до швидкої трансформації або ж в однополярну, або в багатополярну системи.

Підсумовуючи, слід зазначити, що російсько-український конфлікт є наслідком спроб змінити баланс сил і трансформувати міжнародну систему. Саме від розвитку подій в Україні у значній мірі залежатиме, якої конфігурації набуде майбутня міжнародна система. Водночас, аналізуючи потенційні варіанти трансформації моделі майбутньої світобудови, найбільш ймовірним видається формування багатополярного світу, де роль України може набувати різноманітних форм, що залежатиме, в свою чергу, від вміння української влади інтегруватися у європейське співтовариство через проведення реформ та демократизацію суспільного ладу. Водночас незавершеність подій, які розглядаються у нашій роботі, робить перспективними подальші наукові дослідження у цьому напрямку

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ:

1. Коваленко І. О. Ні війни ні миру / І. О. Коваленко // Експрес. – 7.05. – 14.05.15. – № 34 (8100). – С. 3
2. Світ про Україну: Путін чекає, доки Київ стане непривабливим для Заходу [Електронний ресурс] // Український тиждень – Режим доступу: www.tyzhden.ua/Politics/136632 (Дата звернення 20.06.2015) – Назва з екрана
3. США не планують надсилати війська в Україну [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.24tv.ua/ukrayina/ssha_ne_planuyut_nadsilati_viyska_v_ukrayinu/n554060 (Дата звернення 20.06.2015) – Назва з екрана
4. Хто виграв від агресії Росії в Україні та Сирії [Електронний ресурс] // Канал новин «24» – Режим доступу: http://24tv.ua/hto_vigrav_vid_agresiyi_rosiyi_v_ukrayini_ta_siriyi_n622917 (Дата звернення 20.06.2015) – Назва з екрана
5. Karatnycky A. Putin tries to change the subject [Electronic resource] / A. Karatnycky, A. Motyl // Politico – Access mode: <http://www.politico.eu/article/putin-change-the-subject-syria-russia-ukraine-aggression-terrorism-isil/> (Accessed 20 July 2015)
6. Putins Kriegsverbrechen. Was jeder Politiker JETZT wissen sollte [Electronic resource] // Bild – Access mode: www.bild.de/politik/ausland/wladimir-putin/kriegsverbrechen-in-syrien-43805850.bild.html (Accessed 20 July 2015)
7. Wood T. If you want to arm Ukraine, arm it with economic progress [Electronic resource] / T. Wood // The Washington Times – Access mode: www.washingtontimes.com/news/2015/may/15/todd-wood-if-you-want-to-arm-ukraine-arm-it-with/ (Accessed 20 July 2015)
8. «World Affairs»: The International Edition [Electronic resource] – Access mode: www.worldaffairsjournal.org/ (Accessed 20 July 2015)

REFERENCES:

1. Kovalenko I. O. Ni viiny ni myru [No War, No Peace] / Ekspres. – 7.05. – 14.05.15. – №

34 (8100). – S. 3

2. Svit pro Ukrainu: Putin chekaie, doky Kyiv stane nepryvablyvym dlia Zakhodu [World of Ukraine: Putin waits until Kyiv will become unattractive to the West] – [Electronic resource] / Ukrainskyi tyzhden – Access mode: www.tyzhden.ua/Politics/136632 (Accessed 20 July 2015)

3. SShA ne planuiut nadsylaty viiska v Ukrainu [The United States does not plan to send troops to Ukraine] – [Electronic resource]. – Access mode: www.24tv.ua/ukrayina/ssha_ne_planuyut_nadsilati_viiska_v_ukrayinu/n554060 (Accessed 20 July 2015)

4. Khto vyhrav vid ahresii Rosii v Ukraini ta Syrii [Who won against Russian aggression in Ukraine and Syria] – [Electronic resource], Kanal novin «24» – Access mode: http://24tv.ua/hto_vygrav_vid_agresiyi_rosiyi_v_ukrayini_ta_siryi/n622917 (Accessed 20 July 2015)

5. Karatnycky A., Motyl A. Putin tries to change the subject [Electronic resource], Politico – Access mode: www.politico.eu/article/putin-change-the-subject-syria-russia-ukraine-aggression-terrorism-isil/ (Accessed 20 July 2015)

6. Putins Kriegsverbrechen. Was jeder Politiker JETZT wissen sollte [Electronic resource], Bild – Access mode: www.bild.de/politik/ausland/wladimir-putin/kriegsverbrechen-in-syrien-43805850.bild.html (Accessed 20 July 2015)

7. Wood T. If you want to arm Ukraine, arm it with economic progress [Electronic resource], The Washington Times – Access mode: www.washingtontimes.com/news/2015/may/15/l-todd-wood-if-you-want-to-arm-ukraine-arm-it-with/ (Accessed 20 July 2015)

8. «World Affairs»: The International Edition [Electronic resource] – Access mode: www.worldaffairsjournal.org/ (Accessed 20 July 2015)

Бучин Н. А., кандидат политических наук, доцент, доцент кафедры политологии и международных отношений Национального университета «Львовская политехника», (Львов, Украина), E-mail: buchyn@ukr.net

Забавська Х. Ю., студентка-магістр Национального университета «Львовская политехника», (Львов, Украина), E-mail: hristina_p@mail.ru

Особенности влияния русско-украинского конфликта на трансформацию современной международной системы

Аннотация. Раскрыта суть и особенности русско-украинского конфликта на современном этапе. Конфликт рассматривается с геополитической позиции как желания России добиться изменения баланса сил на международной арене. Проанализированы основные возможные варианты трансформации современной международной системы.

Ключевые слова: международная система, русско-украинский конфликт, Украина, Российская Федерация, трансформация.

Buchyn M., PhD in political sciences, docent, associate professor of the Department of Political Science and International Relations, Lviv Polytechnic National University, (Lviv, Ukraine), E-mail: buchyn@ukr.net

Zabavska K., student of Lviv Polytechnic National University, (Lviv, Ukraine), E-mail: hristina_p@mail.ru

Features of influence of the russian-ukrainian conflict on the transformation of the modern international system

Abstract. The article dwells on the peculiarities of current Russian-Ukrainian conflict, which is viewed as an act of Russian Federation aggression on the sovereign Ukrainian state and which is a flagrant violation of international law. The Russian-Ukrainian conflict is viewed globally as an attempt of Russian aggressor-state to change the geopolitical balance of power on the international arena. The aggressive policy of Russia is a challenge to the modern international system, an attempt to implement the Kremlin's imperial ambitions to become a leading country in the world, and, thus, restoring bipolarity of the world existent in the past.

The authors emphasize that the imperial plans of the Russian Federation have currently failed. Military achievements of Russia in Ukraine are much smaller than they were expected to be. At the same time, the international community united against the aggressor-state imposing economic sanctions which, along with a significant decline of the world oil and natural gas prices, adversely affect functioning of the Russian economy. The international image of the Russian Federation has also incurred a considerable damage.

This situation, according to the authors, has forced Russia to pay attention to the East where China may be the main ally, which, however, has its own plans and national interests that have

questioned the close Russian-Chinese alliance. Active inclusion of Russia in the war in Syria is also the evidence of Kremlin's attempts to return to the geopolitical arena, divert Russian population attention from the failures on the Ukrainian front, and obtain concessions or even complete removal of sanctions. But the situation shows that the Russian government's plans are still far from fulfillment.

Taking into consideration the geopolitical scale of the Russian-Ukrainian conflict, the authors predict various options for the transformation of the international system: unipolarity, bipolarity, multipolarity, or uni-multipolarity. The last two options are the most likely to appear. However, the features of transformation of the international system are determined by many factors, among which the main are the following ones: actions and will of the Russian authorities; success of Ukrainian authorities reforms; level of Ukrainian society stability; events in Syria; the level of consolidation in Europe; the result of the upcoming presidential elections in the United States and others.

Key words: *international system, the Russian-Ukrainian conflict, Ukraine, the Russian Federation, transformation.*

УДК 1:37:378

Вдовиченко Є. В.

кандидат історичних наук,
доцент кафедри філософії і соціально-гуманітарних дисциплін,
Херсонський державний аграрний університет,
(Україна, Херсон), E-mail: evgenydv82@meta.ua

ОСОБЛИВОСТІ АВТОНОМІЗАЦІЇ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ

Анотація. У статті розглядаються можливі наслідки процесу децентралізації у системі вищої освіти України. Акцентовано увагу на можливу приховану приватизацію державних університетів керівництвом навчальних закладів. Сфокусовано погляд на реаліях сьогодення вищої освіти, у порівнянні з особливостями суспільства епохи середньовіччя. Вказано на значну різницю можливостей та доходів керівників університетів та їх підлеглих. Зазначено проблему відсутності діалогу між очільниками української освітянської сфери та рядовими викладачами. Враховується іноземний досвід з приводу автономізації, що доводить її передчасність, якщо в сфері освіти не поборені явища корупції. Доводиться важливість реформування сфери вищої освіти у світлі глобального контексту всесвітніх перетворень.

Ключові слова: Автономія, феодалізм, вища освіта, ректори, викладачі, корупція, влада, держава, законодавство, університет, бюрократичний апарат, адміністративний ресурс.

Вступ. 1 липня 2014 року Верховна Рада України у другому читанні та в цілому ухвалила Закон «Про вищу освіту» (№1187-2). Однією з головних інновацій даного нормативного акту, є автономія вищих навчальних закладів. Як стверджує міністр освіти і науки України С. Квіт «закон спирається на ідею університетської автономії в широкому розумінні. Ми університетську автономію розуміємо як автономію академічну, фінансову та організаційну, тобто університет сам буде вирішувати більшість питань, не звертаючись за дозволами до Міністерства освіти. Цим законом ми даємо університетам в руки певні інструменти для того, щоб вони самі змогли розібратися. Разом з автономією і широкими правами ми передаємо університетам відповідальність за їх якість» [1, с. 103-108]. Отже, згідно, з новим Законом, «автономія вищого навчального закладу – самостійність, незалежність і відповідальність вищого навчального закладу у прийнятті рішень стосовно розвитку академічних свобод, організації наукових досліджень, навчально-виховного процесу, внутрішнього управління та фінансів тощо. Права вищого навчального закладу, що визначають зміст його автономії, встановлюються законом і не можуть бути обмежені іншими законами та нормативно-правовими актами» [1, с.103-108].

Постановка проблеми. Отже, як бачимо органи влади української держави